

Het is nazomer. Veel bomen en struiken hebben vruchten. Op verschillende rozenstruiken neem ik mosachtige bolletjes waar. Zijn dat ook vruchten?, vroeg ik me af.

Roos: Ik ben een roos. Mijn vruchten heten rozenbottels. Die mosachtige bolletjes zijn ontstaan nadat ik bezoek heb gehad van de rozenmosgalwesp.

Rozenmosgalwesp: Als een echte galwesp heb ik mijn eitjes op zijknoppen van jonge takjes van de roos gelegd. Mijn larfjes zorgden voor de vorming van die mosachtige bolletjes.

Aha, jullie hebben een soort samenwerkingsverband. Vertel eens meer over jullie bestaan.

Ik ben de **egellantier** (*Rósa rubiginósa*). Er zijn in Het Twiske meerdere inheemse wilde rozensoorten. Je kunt mij makkelijk verwarren met de hondsroos. Daar zal ik ook iets over vertellen aangezien we nauw verwante familieleden zijn. *Rubiginósa* betekent roestig, roestkleurig. Het is mij niet echt duidelijk waarom men mij die Latijnse naam meegaf. De naam 'egellantier' vind ik wel chique klinken en passend bij mijn sierlijke, struikvormige voorkomen. Het is afkomstig van het Oudfranse 'eglentier'. Een naam die men in 1225 al toekende aan de wilde roos.

Ik ben de **rozenmosgalwesp** (*Diplolepis rosae*) en leg mijn eitjes dus op de roos. Door de vraat van de larfjes vormt de roos weefsel om die indringers te weren. Dit mosachtige uiterlijk van de gal zit dus in de naam waar ik mee te boek sta. Een andere naam die men ons toedicht is: 'bedeguargal' of 'slaapgal'. Die laatste naam is gebaseerd op het feit dat ik over hypnotische krachten schijn te beschikken. Met mijn 3 mm grootte ben ik maar een klein galwespje. In het vroege voorjaar ben ik in de gal volwassen geworden en toen heb ik mij als zwartbruine galwesp door de galwand heen naar buiten gegeten. Om mijn eitjes te leggen

Mijn kroonbladen, iets kleiner dan die van de hondsroos zijn tweekleurig, rozerood met wit.

moest ik op zoek naar groeiend bladweefsel op een rozenstruik. Egellantier en hondsroos zijn onze favoriete waardplanten.

Mijn bladeren zijn vijf- of zeventallig. De deelblaadjes zijn klein en ovaal en hebben gezaagde bladranden. Verder ben ik herkenbaar aan mijn haakvormig gekromde stekels. Maar...dat is ook een kenmerk van de **hondsroos** (*Rósa canina*). *Canina* komt van *canis* wat hond betekent. Het schijnt dat dit familielid werkzaam is tegen hondenbeten en hondsdoelheid.

Haar bloemen zijn zachtroze. De deelblaadjes van haar eveneens vijf- tot zeventallige bladeren zijn meer eirond.

Haar bottels zijn oranjerood, terwijl die van mij vuurrood zijn én meestal een kroontje hebben dat ontstaat doordat mijn kelkblaadjes niet zo snel afvallen. Maar...voor wie ons niet naast elkaar ziet, is herkenning lastig. Gelukkig heb ik iets dat de hondsroos niet heeft: bij kneuzing van mijn blaadjes ruik je een appelgeur! Dat komt door de vele klierhaartjes aan de onderkant van mijn bladeren. Ook op mijn bottels zitten vaak van die haartjes.

De gallen van de rozenmosgalwesp bezorgen ons wilde rozen niet echt last. Mooi toch!

De larfjes die uit de eitjes komen eten van dit weefsel. Hun vraat veroorzaakt woekering van dit weefsel en zo ontstaat die mosvormige bol die bescherming biedt maar ook voedsel.

Zo'n bol kan wel 5 cm groot worden en bestaat uit een houtig deel met haarvormige, vertakte uitgroeisels. Deze 'ragebolletjes' zijn eerst groen en verkleuren naar rood.

Daarin ontwikkelen zich in meerdere kamertjes soms tot wel 60 larfjes. In de herfst verdrogen de bollen. De bijna volwassen nakomelingen blijven er de hele winter veilig inzitten. Tot ze, net als ik deed, in het voorjaar tevoorschijn komen. De bruine, verlepte bolletjes (onze lege huisjes) kun je nog een paar jaar in de rozenstruik zien zitten.

Verklap ik meteen nog even dat ons nageslacht meestal uit alleen maar vrouwtjes bestaat. Wij doen veelal aan maagdelijke voortplanting dus ook ik had een mannetje niet echt nodig. Saai? Onze mooie rozenmosgallen in ieder geval niet!

Foto's: Margje Haringa, Agnes Noordermeer
www.ivntwiske.nl